

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום שישי כ"ז באייר תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מ"ל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

כתובות - ק"ב

1. האומר לחבירו חייב אני לך מנה - כיצד דינו?
באופן שאמר לשומעים 'אתם עדיין לכו"ע חייב. באופן שלא אמר לכו"ע פטור.
ונחלקו - באופן שלא אמר אתם עדיין, אבל מסר לחבירו בפנינו שטר שאינו חתום שכתוב בו חייב אני לך מנה.
לרבי יוחנן: חייב - אלימא מילתא דשטר כמי שאמר אתם עדיין. לריש לקיש: פטור, - לא אלימא מילתא דשטרא.
א. רצו להוכיח כר' יוחנן: 'הנושא את האשה, ופסקה עמו לזון את בתה חמש שנים - חייב לזונה חמש שנים' ולכאורה מדובר באופן הנ"ל שכתב כך בשטר ומסרו בפנינו שאל"כ פשיטא.
ונדחה: מדובר בשטרי פסיקתא, שהחתן והכלה פוסקין תנאים שביניהם והעדים חותמים עליה עדות גמורה. והיחידוש במשנה שמדובר שלא עשו קנין, וכשיטת רב גידל בשם רב שכשהתחייבו הורי החתן והכלה כמה יתנו ועמדו וקידשו - קנו, הן הן הדברים הנקנין באמירה.
ב. עוד רצו להוכיח כר' יוחנן: 'כתב לכהן, שאני חייב לך חמש סלעים - חייב ליתן לו חמש סלעים', ובנו אינו פדוי' משמע שחל חיוב מחמת השטר.
ונדחה: דווקא שם משועבד לו מדאורייתא ונחשב כמעיד עדים והם חותמים, וכתב בכדי לברר לו כהן.
ומן הדין כשיתן הסלעים לכהן יהיה בנו פדוי, אך מדרבנן אינו פדוי, כעולא שאמר גזירה שמא יאמרו פודין בשטרות חוב שיש לו על אחר.
2. שטר הלוואה שכתוב בו תחת חתימות העדים, פלוני ערב, והפלוני מודה בדבר, האם גובה מהערב?
לרבי ישמעאל - גובה מנכסים בני חורין. לבן ננס - אינו גובה לא מבני חורין ולא ממשועבדים כיון שזה דומה למי שראה את חבירו שהמלוה חונק אותו בשוק על הלוואתו ואמר לו הנח לו ואני אתן לך - פטור, שלא על אמונתו הלוהו.
בה"א: רצו לתלות במחלוקתם את מחלוקת ר' יוחנן וריש לקיש האם אלימא מילתא דשטרא.
ונדחה: אכן בן ננס לא סבר כר' יוחנן, אלא שנחלקו אליבא דר' ישמעאל, ר' יוחנן כמותו, ולריש לקיש, ר' ישמעאל אמר את דבריו רק בערב שהוא שיעבודא דאורייתא.
3. מה שאמר רב גידל בשם רב שהתחייבות הורי החתן והכלה - נקנים באמירה. באיזה אופן דיבר רב?
רבא: מסתבר שאמר רק בבתו נערה, שבאותה הנאה שבא הכסף קידושין לידו גמר ומקנה, ובאמת רב אמר אפילו בבוגרת, והראיה שהרי אביו של חתן מתחייב, אע"פ שלא באה הנאה לידו, והביאור: שבאותה הנאה שמתחתנים ביניהם גמרו והקנו זה לזה.
4. רב אשי: דברים הללו שנקנין באמירה לא ניתנו ליכתב - כדי שלא יטרופו ממשועבדים, שאינם משתעבדים כיון שאין קנין. מהיכן הקשו עליו?
א. משנתנו: 'הפקחין היו כותבין על מנת שאזון את בתך חמש שנים כל זמן שאת עמי...' והעמידו משנתנו כרב גידל.
ותירצו: 'כותבין' הכוונה אומרים, ומצינו שקורא התנא לאמירה כתיבה: 'הכותב לאשתו דין ודברים אין לי בנכסייך' - ור' חייא שנה 'האומר'.
ב. אין כותבין שטרי אירוסין ונשואין אלא מדעת שניהם, משמע מדעת שניהם כותבין, ולכאורה מדובר בשטרי פסיקתא.
ותירצו: מדובר בשטרי אירוסין ממש, [הרי את מקודשת], ומצינו שנחלקו אמוראים בזה ובאה המשנה לפסוק כהשיטה שאינה מקודשת.
ג. משנתנו: מתו הבעלים של האשה - בנותיהן ניזונות מנכסים בני חורין, ובת האשה שהתחייבו לה ניזונת מנכסים משועבדים, מפני שהיא כבעלת חוב, מוכח שיש בידה שטר.
ותירצו: מדובר שהתחייב לזון בת האשה בקנין.
ולמסקנא גם לבנותיו עשה קנין, ואינן גובות ממשועבדים כיון שישנן בתנאי ב"ד, חוששים שמסר להם צרורות כספים למזונותיהן קודם שמת.
5. שנינו במשנתנו שאם נישאת לאחר חייב הבעל הראשון להוליך מזונותיה אצל אמה. מה דייק מכך רב חסדא?
שהבת גדלה אצל אמה, ובת הניזונת מן הבנים אינם יכולים לכפותה לדור אצלם.
ואין לדחות שדווקא קטנה תדור אצל אמה - כיון שחוששים שיהרגוה בשביל לירש עישור נכסים שלה, וכדתניא - מי שמת והניח בן קטן לאמו, יורשי האב אומרים יהא גדל אצלנו, ואמו אומרת יהא בני גדל אצלי - מניחין אותו אצל אמו ואין מניחין אותו אצל ראוי ליורשו, מעשה היה ושחטוהו ער"ה, שאם כן, היה צריך לשנות 'למקום שהיא' ומקום אמה משמע דמילתא דפסיקא שבין קטנה ובין גדולה אצל אמה.